

Gelijkwaardigheid ISO 45001 en VCA*/**/p

6 september 2021

Gelijkwaardigheid ISO 45001 en VCA*/**/P

Opdrachtgevers voor bouw- en installatieprojecten vereisen vaak dat opdrachtnemers beschikken over een VCA-certificaat (*, ** of P). Een toenemend aantal bedrijven dat bouw-, installatie- en gerelateerde diensten levert beschikt over een ISO 45001-certificaat (managementsysteem voor gezond & veilig werken). Voor opdrachtnemers is dan de vraag of opdrachtgevers een ISO 45001-certificaat als gelijkwaardig beschouwen.

Veiligheidsladder (Safety Culture Ladder-SCL) in relatie tot ISO 45001 en VCA

Naast ISO 45001- en VCA-certificatie is certificatie voor de SCL mogelijk. De SCL kan worden gezien als een verdieping op ISO 45001 of VCA en richt zich op het veiligheidsbewustzijn en bewust veilig handelen. De ervaring leert dat organisaties met ISO 45001 in de regel niveau 3 of hoger scoren op de SCL. Opdrachtgevers vragen vaak om zowel een gecertificeerd managementsysteem (VCA of ISO 45001) als een SCL-certificaat omdat veiligheidsbewustzijn niet een op zichzelf staand doel is en ook organisatorisch moet worden ingebed in een plan-do-check-act-benadering.

Alhoewel de doelstelling van ISO 45001 en VCA overeenkomt, het realiseren van een veilige en gezonde werkomgeving, wordt daarbij een verschillende aanpak gevolgd. De vraag over gelijkwaardigheid vereist daarom een toelichting en het antwoord is afhankelijk van wat de opdrachtgever belangrijk vindt.

ISO 45001 is een norm voor een managementsysteem voor gezond en veilig werken. VCA is een checklist welke een combinatie is van onderdelen van een managementsysteem en een aantal voorgeschreven maatregelen, vooral gericht op veilig werken. ISO 45001 vereist ook dat maatregelen worden genomen, de organisatie kiest alleen zelf de maatregelen welke het best aansluiten bij de risico's die aan de orde zijn.

In de praktijk zullen de ISO 45001-gecertificeerde organisaties in de bouw of daaraan gerelateerde branches voldoen aan veel eisen uit de VCA-checklist. Personeelsleden in de uitvoering zullen bijvoorbeeld een VCA-diploma hebben. Bij een ISO 45001-audit wordt beoordeeld of de organisatie voldoet aan de eisen uit ISO 45001-norm en wordt dus geen uitspraak gedaan over het voldoen aan specifieke eisen uit de VCA-checklist. Een organisatie kan dus ook gekozen hebben voor andere (en voor de organisatie betere) maatregelen om de veiligheid en gezondheid te waarborgen.

De implementatie van ISO 45001 en de certificatie ervan vraagt van een organisatie meer dan de implementatie en certificatie volgens VCA omdat een compleet managementsysteem moet worden ingevoerd en de organisatie zelf op basis van de gevaren en risico's de maatregelen (technisch en organisatorisch) moet bepalen en invoeren. Daarnaast ligt bij de VCA-checklist de nadruk op veiligheid en dient bij ISO 45001 de gezondheid meer aandacht te worden gegeven. In de door SCCM en SSVV (beheerder VCA) gezamenlijk opgestelde notitie zijn de belangrijkste verschillen uitgewerkt.

Met de audits van certificatie-instellingen zijn voor ISO 45001 ook meer auditdagen gemoeid. Wanneer een organisatie voldoet aan ISO 45001 is het een relatief kleine stap om ook te voldoen aan de VCA-eisen. Andersom ligt dat anders.

Mede afhankelijk van de wensen van opdrachtgevers kan de beantwoording van de vraag of ISO 45001- en VCA-certificatie 'gelijkwaardig' zijn op verschillende manieren worden benaderd:

- ISO 45001- en VCA-certificatie worden door opdrachtgever als gelijkwaardig beschouwd.
- Aantal specifieke VCA-eisen borgen in ISO 45001 (in overleg met opdrachtgever).
- VCA-certificaat in aanvulling op ISO 45001.

De drie bovenstaande benaderingen worden toegelicht.

1 ISO 45001- en VCA-certificatie worden door opdrachtgever als gelijkwaardig beschouwd

Verskillende opdrachtgevers (zoals ProRail) accepteren zowel het ISO 45001- als het VCA-certificaat als bewijs dat de organisatie systematisch werkt aan een veilige en gezonde werkomgeving.

Voordelen

- Bedrijf kan het systeem kiezen dat het best past bij de aard, omvang en risico's die spelen.
- Duidelijkheid over 'gelijkwaardigheid'.

Nadelen

- Geen.

2 Aantal specifieke VCA-eisen borgen in ISO 45001 (in overleg met opdrachtgever)

ISO 45001 vereist dat een bedrijf behoeften en verwachtingen afstemt met opdrachtgevers. Met opdrachtgevers kunnen afspraken worden gemaakt over de VCA-eisen welke belangrijk zijn voor de opdrachtgever (bijvoorbeeld VCA-diploma voor personeel op de werkplek). Deze VCA-eisen kunnen worden vastgelegd in het ISO 45001-managementsysteem en worden dan ook bij certificatieaudits meegenomen. Anticiperend op de eisen van opdrachtgevers kan een bedrijf er ook voor kiezen om VCA-eisen die voor veel opdrachtgevers belangrijk zijn, in het ISO 45001-managementsysteem op te nemen. Eventueel kan in een apart document worden vastgelegd welke VCA-eisen zijn overgenomen en op welke wijze deze zijn uitgevoerd. Dit document kan met opdrachtgevers worden gecommuniceerd om 'gelijkwaardigheid' aan te tonen. De certificatie-instelling kan worden gevraagd in het auditrapport aandacht te besteden aan de implementatie ervan.

Opdrachtgevers kunnen er ook voor kiezen om specifieke VCA-eisen in de opdracht op te nemen. Het ISO 45001-gecertificeerde bedrijf dient deze als 'complianceverplichting' in het ISO 45001-managementsysteem op te nemen en uit te voeren. Dit wordt vervolgens weer onderdeel van het certificatieproces.

Voordelen

- Gerichtte communicatie met opdrachtgever over prioriteiten bij veiligheid en gezondheid.
- Maatregelen afgestemd op de gevaren en risico's die aan de orde zijn en de wensen van opdrachtgever.

Nadelen

- Vraagt aanvullende inspanning.

3 VCA-certificaat in aanvulling op ISO 45001

Bedrijven kunnen ervoor kiezen om zowel het ISO 45001 als het VCA-certificaat te behalen. ISO 45001-auditors zijn ook gekwalificeerd als VCA-auditor en kunnen daarom de audit gecombineerd uitvoeren. Het meenemen van de VCA-checklist zal circa 1 extra auditdag met zich meebrengen (1/2 dag voor aanvullend onderzoek en 1/2 dag voor invullen van de VCA-auditmatrix).

Voordelen

- Geen vragen van over gelijkwaardigheid.

Nadelen

- Verplichting om aan alle VCA-eisen te voldoen, ook wanneer deze minder passend zijn.
- Bij moeten houden van wijzigingen in VCA-eisen.
- Extra kosten voor certificatieaudits.

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.

Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en ISO 45001.

Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 6 september 2021

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of veeleevoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.